

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica št. 184. — Telefonska št. 31.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino vred za vse leto 15 K, za pol leta 7 K 50 v., za četrt leta 3 K 80 vin.

INSERATI: Ena petstolpna petitvrsta 40 vinarjev. Pri večkratni objavi primeren popust.

Stara in nova Avstrija.

Dne 10. septembra t. l. je bil v Saint Germainu pri Parizu oficijelen pogreb stare Avstrije, ki je že padla novembra lanskega leta kot žrtev viharja, katerega je posejala sama. Že cesar Franc II. je dejal, da je »avstrijsko cesarstvo kakor stara hiša, ki bi se takoj zrušila, če bi se je kdo dotaknil«. Zato je podpis avstrijske mirovne pogodbe, ki pomeni konec te stare hiše, mnogo bolj tragičen nego podpis poražene Nemčije. Mi, ki živimo v vrtincu ene najznačilnejših dob svetovne zgodovine, ki preživljamo dogodke, kateri so bili našim očetom še v sanjah polni neverjetne groze, komaj čutimo važnost trenutka, ko pero socialista Rennerja podpiše smrtonosno večstoletni tvorbi imperijalističnih idej, državi nemških Habsburgov. Senžermenski mir tyori za bodočega zgodovinarja važno točko, kjer se pogled nehote ustavi ter ozre nazaj in naprej... Bila je navada, da so stare častitljive plemenitaše pokopali z žalobnimi ceremonijami, a za pogreb mogočne Avstrije je bilo treba le par avtomobilov, nekoliko diplomatskih obrazov, papir, pero...

Ko bi modri Ben Akiba opazoval rejenege Dunajčana in socialističnega ideologa dr. Rennerja, ko podpisuje mirovno pogodbo, bi se namuznil in bi dejal: Vse mine in vendar ni nič novega na svetu! Renner bi prav gotovo razumel modrijanovo hudomušnost.

Kaj je novega? Ali je nova na pr. Nemčija, za katero so rekli, da se je pretresla na svojih temeljih? Ali je nova ta Avstrija s svojim Dunajem, ki zaman pozablja blesk cesarjeve kočije, s svojimi institucijami in svojim javnim mnenjem, ki je preveč odkritosrčno, da bi se pustilo zakriti z tančico Rennerjevega socializma? En dan v Gradcu ali na Dunaju, da, ena ura med nemškim časopisjem je dovolj, da te spomni na vse priznane lastnosti starega dvoglavega orla.

Kje najdemo novo orijentacijo v narodnostnem vprašanju, ki bi vzklikla spontano, brez prikrite ali jasne težnje, da si ne pokvari kompenzacij z novimi narodnostnimi državami?! Na Dunaju zapirajo češke šole, na Štajerskem pljujejo na Slovence, zaradi izgube habsburških domcn groze z osveto in starim sovraštvom napram Čehom in Jugoslovanom, ki smo postali svobodni. Šestmilijonska Avstrija se hoče tepsti s vsemi sosedi, kakor se je hotel Kaiser Franz Josef s Stürgkhom in Bertholdom tepsti z celo Evropo. Na obzorju že vstaja nova politična konstelacija: Nemčija, Avstrija, Madžarska, Italija. Prvo je združitev Avstrije z Nemčijo, kljub prestrašenim klicem iz Pariza in Londona: Gospoda, status quo ante... Vse mine in vse se vrača. Jasno je, da se danes ne da rešiti

vprašanje, kakšno bo razmerje Jugoslavije do Avstrije. Transporti živil, ki gredo te dni preko Špilja v Avstrijo, kažejo približno smernico bodočih odnošajev. Toda to nas ne sme motiti, da bi po Cronwelovih besedah ne zaupali v Boga in ne sušili smodnika...

Mir med nami!

Ni naroda, če ni človeštva. Narodi so temelj in zidovi, človeštvo pa je visoka kupola tisočletnega hrama. Glad in ljubezen nista ustvarila človeštva, marveč samo vzdržujeta življenje človeka. Moč idealov in moč moralnih zakonov sta tisti dve sili, ki sta pognali tok človeške zgodovine in ki še danes ravnata njene struje.

Ideali človeštva morajo biti ideali narodov, in npravni zakoni, obvezni za človeka, morajo biti obvezni za vse človeštvo.

Podlaga skupnega življenja človeške družbe je — resnica. Resnica rodi ljubezen in z ljubeznijo je navrženo vse ostalo.

A danes kraljuje laž! Laž obvlada vse socialne, gospodarske, politične, kulturne uredbe. Laž plodi bedo življenja, seje nemire in vojske, hrani srce in razum z zmotami.

Socialna in politična laž je postala tako mogočna, da so polovico kulturnih teženj človeštva podredili nji sami, da dokažejo njen aksion.

Laž je rodila svetovno vojsko, to tisočglavo pošast, katere strup je oskrnil človeštvo za cele generacije.

Mi smo mali narod, a vendar tudi zid tisočletne kupole človeštva. Laž sodobne politike se je zaklela proti nam, da nas uniči in pomandra. Ostali smo in živimo, ker hočemo živeti!

In vendar, odkod ta nemir, ta boj v naših vrstah? Vedno so bila in ostanejo različna naziranja, kakor so in bodo različni temperamenti, in zdrav je vsak stvarni boj med temi naziranj. Toda to, kar se godi pri nas, je delo laži, ki je poslala med nas strast in sovraštvo, da zakrijeta daljni svit naših narodnih idealov, ki so tudi ideali človeštva.

Naša dnevna politika, naš strankarski boj je brez morale, brez idealov, izgubljen v lastni megli. To je strup splošne sodobne laži, ki je negacija človeštva in le delo človeka.

Kdo izmed onih, ki stopajo na javne tribune in govore ljudstvu o rešilnih sredstvih in velikem blagostanju, katerega lahko ustvari njihovo naziranje, ima v svoji notranjosti zavest, da govori resnico? Kdor je tako čist med nami, da lahko stoji v solncu človeških idealov in kdo je tako silen, da lahko spravi množice na pota, ki v resnici vodijo k obljubljenemu paradizu?!

Odstranimo torej iz borbe med našimi načeli to demagoško laž, katera zagrinja naše ideale in slabi sile visokih npravnih zakonov. Dajmo našemu narodnemu življenju blagoslov miru in medsebojne ljubezni. Dajmo mu idealov in morale!

Bodočnost Avstrije.

Graška »Montag Zeitung« je objavila te dni članek, v katerem čitamo med drugim: »Avstrijska papirna krona, ki so jo pred vojno plačevali s 105 centimi, se je v svoji vrednosti, če se more o tej sploh še govoriti, znižala na osem centimov. To je podobno 7 ali 8 odstotni izravnavi trgovca, ki je prišel v konkurz. Curiška kurzna notica kaže svetu, da je Avstrija popolnoma poražena. Mi smo kreditori in nimamo nikjer več kredita. Za en milijon frankov moramo več nego dvanajst milijonov kron plačati, za sto milijonov mnogo več nego eno milijardo, če bi bili neodvisni od inozemstva, tedaj bi mogli biti nekaj časa skromni, se omejili sami na se ter preložili zopet promet z inozemstvom na boljši čas. Vendar pa ni skoro druge države na tem božjem svetu, ki bi bila tako zelo navezana na inozemstvo, kakor ravno uboga Nemška Avstrija. Mi potrebujemo iz inozemstva surovine, da se oblečemo, in živila, da ne pomrjemo lakote. Kar pridelamo sami živil in surovin, zadoščajo, v kolikor jih sploh imamo, povprečno za dva, kvečjemu za tri mesece. Od zunaj nam dobavljajo le, če plačujemo v zlatu. In čim več papirnatega denarja izdamo, da kupimo zlato, tembolj pada kurz kroni. Že se mora skoro izračunati, katerega dne bo krona popolnoma brez vrednosti. S tem se prične lakota, ki bo povzročila nemire, upore in novo strašno revolucijo, boj vseh proti vsem za vsakdanji kruh.«

Gospodarska pogodba naše države z Avstrijo.

Dne 1. septembra t. l. se je sklenila med Jugoslavijo in Avstrijo velevažna gospodarska pogodba. Vsakomur je znano, da Jugoslavija pridelava velike množine živil, Avstrija pa ima močno industrijo. Naravno je, da mi potrebujemo avstrijskih pridelkov in še bolj naravno, da avstrijski Nemci hočejo našega kruha. Pri tem pa še pride v poštev važna okolnost, da ima naša in avstrijska krona približno enako ceno. Če kupujemo blago n. pr. v Ameriki, moramo dati za 100 ameriških dolarjev čez 5000 naših kron (glej današnjo notico »Vrednost denarja«), kar seveda zelo vpliva na ceno tega blaga v naši razprodaji. V pogodbi z Avstrijo se je postopalo tako, da so se določili zneski, za katere se ima oddati blago določene vrste. Tako ne bo državam treba plačevati v denarju, marveč naša »Centralna uprava za trgovački promet za inozemstvom« vodi račune skupno z avstrijskim »Warenverkehrs-bureau«; razlika, ki pa ni visoka, se izplača v tuji valuti. Naša država je na ta način že dala Avstriji 500 vagonov žita, za kar je morala založiti Avstrija 50 milijonov v tuji valuti. Avstrija nam mora dati v smislu te pogodbe za 350 milijonov blaga. Sem spadajo železni izdelki (stroji, orodja, štedilniki, železne peči itd.), dalje elektrotehnični material, kemična industrija, avtomobili in vagoni, papir ter hišna oprava. Jugoslavija da Avstriji: 1950 vagonov moke, 2800 vagonov rži, žita ali ječmena, 2400 vagonov stare turščice

(koruze), 8000 vagonov krompirja, 6000 glav pitanih svinj, 5000 ovac, 1000 glav klavne živine, 25 vagonov kuretine, 20 vagonov svinjske masti, 25 vagonov prekajenega mesa, 35 vagonov jajc.

— Trgovina se bo raztegnila tudi na drugo blago, ki ni označeno v tej pogodbi. Ves promet pa vodi pri nas Centrala za trgovački promet v Beogradu, ki ima svojo podružnico tudi v Ljubljani. Kdor hoče kupiti kako blago v Jugoslaviji in obratno, se mora obrniti na ta zavod.

Vsekakor pomeni ta pogodba važen napredek v izboljšanju naših gospodarskih razmer.

Politični pregled.

Jugoslavija. Ministrska kriza še vedno ni rešena. Dokler se ne sestavi nova vlada, ne bo podpisala Jugoslavija avstrijske mirovne pogodbe. V Beograd so prispeli člani naše mirovne delegacije v Parizu: Pašić, Trumbić, Ribadž in Smodlaka, da referirajo o našem zunanjepolitičnem položaju in dobe navodila glede podpisa avstrijskega miru. Dne 20. sept. se je vršil pod predsedstvom regenta kronski svet, kateremu so prisostovali tudi omenjeni delegati. Prevladuje mnenje, da bo Jugoslavija podpisala brezpogojno avstrijsko mirovno pogodbo. Glede sestave novega ministrstva se vrše pogajanja med strankami. Vsi poslanci so bili pozvani v Beograd, ker je pričakovati, da se predloži narodnemu predstavništvu v odločitev vprašanje podpisa.

Bolgarija je prejela te dni mirovno pogodbo. Na ozemlju ne izgubi mnogo; pri reki Strumnici dobi majhen kos država SHS. Priznati mora naše kraljestvo, dobi pa dostop k Egejskemu morju. Armada ne sme presegati 20.000 mož ter se sme vporabiti le za vzdrževanje notranjega miru. Po preteku treh mesecev po podpisu pogodbe bo morala izročiti vse odvisno orožje. Določa se tudi, kakšne topove in koliko municije sme imeti. Plačati mora tudi 2½ milijarde vojne odškodnine, povrniti vse zaplenjene arhive in muzejske zbirke. Kraljestvu SHS mora dobaviti določeno množino živine in tekom pet let letno 50.000 ton premoga.

Reka. Angleški admiral je bil poverjen, da napodi pustolovca d' Annunzia z Reke. Tudi službena Italija je poverila admirala Milla, da pripravi moža k odstopu. Laško vojaško poveljstvo je izdalo ukaz, da se morajo uporni vojaki vrniti k svojim polkom, toda opaziti je, da se čete upornikov množe. Ministrski predsednik Nitti je ponovno napadel d' Annunzia, čes, da škoduje italijanski stvari, ampak kaže se, da bo moral Nitti odstopiti. D' Annunzio se ne ukloni.

Amerika. Predsednik Wilson, ki je skušal na pariški konferenci uveljaviti svoja načela v samoodločbi narodov, svobodi morja, Zvezi narodov itd., a ni našel razumevanja, se mora tudi doma v Ameriki boriti z močno opozicijo ameriških milijonarjev in veleindustrijcev, ki mu skušajo izpodkoptati tla. Na neken shodu, kjer je razlagal svoje postopanje v Parizu, je bil izžvižgan. V parlamentu je dobilo precej moči naziranje, da Amerika naj ne ratificira mirovne pogodbe z Nemčijo.

Tedenske novice.

Današnja številka izide zaradi raznih tehničnih ovir samo na 4 straneh.

Himen. Dne 24. t. m. se je poročil načelnik učitelj pri Sv. Petru pri Radgoni g. Karel Mavrič z gđ. Ano Ciuha, učiteljico pri Sv. Duhu na Stari gori. Poroka se je vršila v Sevnici ob Dravi, kjer je nevestin brat župnik. Želimo obilo sreče!

Zahvala. Podpisani izpolnjuje prijetno dolžnost, da se tem potom, ker mu vsled pomanjkanja časa osebno ni bilo mogoče, poslavlja od vseh Ljutomerčanov, ki so mu bili naklonjeni. Posebno se zahvaljuje Murskemu Sokolu in tamburašem za lepo odhodnico in vrlim Sokolicam za krasen šopek cvetic ter vsem ostalim govornikom za njihove lepe poslovilne besede. V nadi, da ga ohranite v dobrem spominu, pozdravlja vse Lotmeržane, dr. Hinko Irgolič v Murski Soboti.

Dr. Renner in resnica. Tudi ljubljanskemu „Slovencu“ poroča dopisnik iz Pariza, da je vodja avstrijske mirovne delegacije dr. Renner vrhovnemu svetu entente izjavil, da je Radgona njegov volilni okraj, da bi on sicer ostal brez mandata in da bi to eventualno vplivalo na vprašanje podpisanja mirovne pogodbe (!) Ker je vsled prizadevanja Italijanov prišlo v pretres vprašanje plebiscita severno Drave, ki se je po zaslugi francoskih delegatov rešilo ugodno za nas, je vrhovni svet izročil Radgono Avstriji, da prinese vsaj to skromno darilce svojim lačnim otrokom iz pariškega sejma. Znano je, da je dr. Renner eden izmed voditeljev dunajske socijalne demokracije in kot tak sploh ne more priti v poštev za volilni okraj, v katerega spada Radgona, ker ni v tem okraju menda niti deset socijalnih demokratov. Dr. Renner je torej ugnal nepoučene diplomate s svojim „radgonskim mandatom“ v kozji rog.

Kaj je storila naša delegacija glede Radgone. Iz „Slovenca“ z dne 16. septembra (dopis iz Pariza) povzamemo, da je naša delegacija še isti dan, ko se je izvedel sklep vrhovnega sveta, vložila obširnejšo spomeno, v kateri je dokazovala nezmisljenost take rešitve. Priložila je tudi zemljevid, iz katerega je razvidno, kako reže radgonski trikot kakor klin v jugoslovansko ozemlje in kako se steka 5 cest iz tega ozemlja v Radgono, ki je z nemškim ozemljem vezana le po eni cesti. Posebno se je tudi dokazovalo, kako tvori Radgona gospodarsko središče za Prekmurje in južne kraje in kako je odcepitev tudi na škodo Radgone same, ki mora brez svojega gospodarskega in prometnega zaledja jednostavno propasti. Interveniralo se je tudi osebno. Končno pravi dopisnik, da tudi naše notranje razmere niso bile brez vpliva na reševanje naših velikih vprašanj v Parizu.

Posojilnica v Gornji Radgoni poziva vse one, ki so podpisali pri njej 4% državno posojilo (državne bone) da predložijo takoj izročena jim začasna potrdila, ker se njim sicer državni boni (vrednostne listine) ne morejo izročiti.

Ljutomer. K 30 letnici velezaslužnega učiteljskega delovanja čestitamo g. Fr. Zacherlu in kličemo: Še mnoga leta! Njegovi tovariši in tovarišice. — Ako greš po cesti od Ljutomerskega kolodvora v trg, zapaziš ob vrtni ograji niže ščavniškega mostu staro jablan, ki je obložena z zlatečim se sadjem in povrh še posuta z bujnim cvetjem. Pač zanimivo čudo poset Vesne jeseni!

Šolska slavnost v Ljutomeru. Ob sklepu letošnjega šolskega leta (8. sept.) je priredilo učiteljsvo Ljutomerske Narodne šole slavnost v prid ubožni šolski mladini. Na vse udeležence je napravila prireditev jako dober vtis: Burno ploskanje, ki je vedno iznova grmel po dvorani, naj bo nele pohvala in priznanje, ampak tudi bodrilo naši mladini, da nas še večkrat s svojim čvrstim, pogumnim nastopom razvedri in tako presenetljivo navduši kot tokrat.

Velik požar v Christijaniji. V glavnem mestu Norveške, v Christijaniji, je izbruhnil velik požar, ki se je razširil na več mestnih delov in je bila vsaka pomoč brezuspešna. Škoda je ogromna.

Dražba konj v Radincih. V nedeljo dne 28. t. m. se vrši v Radincih javna dražba 3 zaplenjenih konj z izklicno ceno 5000, 8000, 11.000 K. Dražba bo v hlevu gostilne Rosenberg.

V Sibiriji pri L. jugoslovanskem polku v Tomsku se nahajajo sledeči vojni vjetniki iz naših krajev: Šokl Ignac, Ptuj, roj. l. 1879, Jeršen Milko, Ormož, 1885; Šterban Matija, Sv. Jederta, Štaj. l. 1883; Jakolič Jakob, Spodnji Duplek, Štaj., 1892; Perl Josip, Brežice, 1894; Savič Josef, Ptuj, 1884; Nerat Ivan, Zalamedje (?), Medžimurje, 1880; Bučar Alojz, Fram pri Mariboru, 1895; Gudec Leo, Maribor, 1894; Fras Josip, Maribor, 1894; Babič Martin, Ljutomer, 1885; Zupančič Ivan, Stara vas, Radgona, 1895; Kokot Josip, Ptuj, 1886; Vrbavček Franc, Ljutomer, 1873; Krolf Franc, Kožje, 1887; Farkaš Ivan, Ljutomer, 1873; Cernič Jakob, Luk (?), Štaj. 1890.

Udala se na papirju. Nemčija se je udala in podpisala akte, s katerimi vsled ententine zahteve izjavlja, da je pripravljena črtati člen 6 l iz nemške ustave, ki govori o priklonitvi Avstrije k Nemčiji.

Perzija je priznala Jugoslavijo in pošlje svojega poslanika v Beograd, da izroči poverilne listine.

Drugje je še dražje. V Trstu stane kilogram mesa 6 lir, t. j. 30 K. Sladkor stane 25 do 30 kron.

Regent Aleksander pride dne 5. oktobra v Zagreb, Obiskal bo tudi Karlovac in Krapino. Pripravljajo se velike slavnosti. O tej priliki pride regent najbrž tudi v Slovenijo.

Iz Gornje Radgone. Tukajšnji mogotec in vsenemec Bouvier namerava kupiti posestvo bivše vinorejske šole v Gornji Radgoni. Poročajo nam, da mu gredo pri tem na roko celo naše oblasti. Ali ni že dovolj naše zemlje v tujih rokah?

Italijansko skladišče municije zletelo v zrak. V Pramaggiore pri Benetkah je dne 8. t. m. zletelo v zrak skladišče granat, retard in zadušljivih bomb. Mrtvih je bilo 30 oseb in mnogo ranjenih, med njimi tudi več avstrijskih ujetnikov.

Amerikanci se vračajo. Iz francoskega pristanišča Marsilja je odplulo te dni 800 jugoslovanskih izseljencev iz Amerike, ki se vračajo v domovino.

Kako delajo boljševiki. Ruski boljševiški komisar Trockij je baje izdal naredbo, da se morajo postreliti rodbine z otroci vred vseh častnikov, ki se bojujejo proti boljševikom.

Ali bo letos dobra kapljica? Vsled hladnega poletja so vinogradi precej zaostali. Grozdje zori nenavadno počasi. Od septembra in prve polovice oktobra je v veliki meri odvisno, ali bomo letos pili dobro vino. Izkušani vinogradniki priporočajo, da se naj skrbno kosi trava po gorah, ker je s tem grozdje bolj izloženo solnčnim žarkom. Vsekakor bo letošnja trgatve zakasnela. Cene vina bodo najbrž ostale na lanski višini.

Skrbite za kurjavo po zimi! Lepi septembski dnevi to omogočajo. Predno se prične jesenska dela, je lažje dobiti voznika. O jeseni pravijo, da bo mrzla in deževna in rana zima bo kmalu potrkala na vrata. Tudi dobava premoga je sedaj lažja.

Griža. V zadnjem času se v nekaterih krajih zopet razširja griža ali dizenterija. Bolezen povzročajo bacili, ki se prenašajo po obleki, hrani in drugih predmetih. Vsled tega je treba paziti v prvi vrsti na snago telesa, posode, hrane, stanovanja in na temeljito razkuženje tam, kjer se je bolezen že pojavila. Griža je zelo huda in nevarna nalezljiva bolezen, ki se hitro širi. Za časa severnoameriške-secesijske vojne leta 1861—1864 je obbolelo na griži 259.371 ljudi, od teh jih je umrlo 5576. Skrbite torej za snago v hiši. Otroci naj ne uživajo nezrelega sadja; izogibajte se studentev s slabo pitno vodo! V slučaju obolenja pokličite takoj zdravnika!

Ptiček. V neko gostilno v Zagrebu je došel te dni neznan mož, se dal dobro pogostiti, ko pa bi trebalo plačati račun 43 K, je skočil skozi okno in hotel uiti. Krčmar pa je bil hitrejši in je ujel ptička pa ga izročil v policijsko kletko.

Iz Češke dobimo sladkor in premog. Naša in češka vlada se pogajata glede kompenzacije žita za sladkor in premog.

Koliko stane kruh naj Dunaju. Nižje-avstrijska deželna vlada je zvišala cene kruhu od 2 K 20 v na 2 K 40 v.

Mrličiči na Donavi. Iz Mohača se uradno poroča, da prinaša Donava z Ogrskega zopet ogromno število mrličev. Naplavljenega mrličev fotografirajo in nato pokopljejo.

Prekmurje.

O žigosanje bankovcev. Poročajo nam, da se nahaja med prebivalstvom še kakih 70% nežigosanih bankovcev. Žigosanje v Prekmurju se je izvedlo zelo površno. Z ozirom na dosedaj še neurejene upravne razmere v Prekmurju ni čuda, da se žigosanje ni moglo razglasiti kar čez noč in da v mnogih vaseh sploh niso izvedeli, da se žigosa denar. Vsekakor je glayna krivda v tem, da se je odredil prekratek rok za žigosanje, in če bi se tudi še tako dobro razglasilo, bi komisije vendar ne mogle opraviti vsega dela v tako kratkem času. Vprašamo vlado, kaj namerava z nežigosanimi bankovci in čemu je sploh odredila žigosanje v Prekmurju, ako je pustila čez polovico nežigosano. Z tem se ponuja Madžarom prilika, da vtihotapljuje na škodo cele države poljubne množine nežigosanih bankovcev.

Ponarejene znamke so se pojavile v Prekmurju. Imajo napis Prekmurje SHS; znamke ziso dovoljene in so brez veljave.

Poštni uradi. Otvorili so se naslednji poštni uradi: Beltinci, Gornja Lendova, Fokovci, Križevci, Prosenjakovci, Petrovci, Rogaševci, Murska Sobotica ter Veliki Dolinci.

Glavno zalogo tobaka za Prekmurje je finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru začasno poverilo Gospodarski zadrugi za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice v Gornji Radgoni ter bo to zasilno glavno zalogo oskrbovala njena podružnica v Murski Soboti. S tem bo prekmurskemu ljudstvu, ki je že tako dolgo brez tobaka, da plačujejo nekateri že po 10 K za en zavojček pipnega tobaka, silno ustrezno. Želeti bi le bilo, da bi tobačna tovarna dala v Prekmurje po večini cenejše vrste tobaka in cigar, posebno pa mnogo pipnega tobaka, ne pa kakih dragih špeciilitet.

Gospodarstvo.

Sadje v Prekmurju. Civilni komisar za Prekmurje Dr. Srečko Lajšič nam poroča da se bo začelo z razprodajo sadja v Prekmurju dne 22. t. m. Razprodajalo se bo samo po vagonih od postaje Radgona po sledečih cenah: 1. lederce, zlatice, zelene startine in kanadarce po 2 K 30 vin. kg. 2. letne mošancke, podaholterce, zimске mošancke, šafnaserce po 2 K kg. 3. sadje za napravo sadjevca po 1 K 30 vin. kg. Oni ki reflektirajo na nakup sadja, se naj obrnejo na civilnega komisarja za Prekmurje v Murski Soboti. Zahteva se predplačilo in sicer se mora denar takoj položiti pri blagajni okrajnoga glavarstva Maribor, kakor hitro dobi kupec brzojavno obvestilo, da se mu je blago odposlalo. Interesenti naj javijo svoje potrebnosti, da se lahko njihovim željam ustreže.

Novi državni bankovci. Iz Beograda poročajo, da nadzornik ministrstva za finance odpušča v spremstvu višjega uradnika Narodne banke v Parizu, da prepeljeta v Jugoslavijo tretji transport novih državnih bankovcev. Tiskanje bankovcev se v Parizu živahno nadaljuje. Pospešujejo se tudi dela v Zagrebu in Pragi. Dosedaj je natisnjenih 1.200.000.000 dinarjev.

Vojna posojila na Češkem. Nedavno je izjavil finančni minister Horaček, da zastopa čehoslovaška vlada stališče, da se mora vprašanje vojnih posojil rešiti posamezno, t. j. ozirati se mora samo na revnejše sloje, ki so vložili v vojna posojila svoje prihranke ali večji del svojega premoženja.

S soljo smo oskrbljeni. Te dni so došli iz Amerike v Dubrovnik parniki s soljo za Jugoslavijo. Zaloge se razdele in na to odpošljejo posameznim pokrajinam.

Cene inozemskega denarja. Na zagrebški borzi se dobi za 100 ameriških dolarjev 5300 K, za 100 čehoslovaških kron 150—153 K, za angleški en funt šterling 211—215 K, za en francoski napoleonder 179—184 K, za 100 nemških mark 260—264 K, za 100 italijanskih lir 420—522 K, za 100 rumunskih lejev 239—242 K. Te številke se seveda vedno spreminjajo, vendar je tečaj zadnje dni precej miren. Cene inozemskih vrednost kažejo jasno, kako je padla vrednost našega denarja.

Zadružništvo na Angleškem. Predsednik Zveze srbskih zadrug Ayramović se je osebno mudil na Angleškem in v Parizu in je konferiral z angleškimi ministri, industrijalci in zadružnimi voditelji. Do teh poslednjih se je obrnil tem lažje, ker je v angleški zadružni organizaciji nad tri in pol milijone ljudi in imajo zadruga nad 200 fabrik, v katerih se izdeluje vse, kar se potrebuje v hiši. Imajo svoje ladije za prevoz. Angleži bi dali vsega, kar hočemo, razen volne in surovih kož. Čevljev bi angleške zadruga lahko dobavljale vsak mesec 30.000 parov, po 6 mesecih pa bi mogle dati celo 1 milijon parov. Ravnotako bi lahko dale poljubno množino obleke, semenja, galice in drugih poljedelskih potrebščin, Angleži pa so opozarjali na tatlvine na naših železnicah (Narodni gospodar).

Iz politične zgodovine sodobne Italije.*)

Danes, ko so toliko govori o notranjih težavah, s katerimi se mora boriti naša mlača in ujedinjena Jugoslavija, je politična zgodovina ujedinjene Italije najbolj poučen primer, kako polagoma akceptirajo široki ljudski sloji misel ujedinjenja in da se mlada država, zgrajena popolnoma znova, ne more urediti kar čez noč. Italija je bila pred ujedinjenjem samo zemljepisni pojem, v resnici pa se je razpadala na več malih držav, ki so nešteto krat prelivale italijansko kri na ljubo svojim objestnim vladarjem. Naravno je, da je misel narodnega ujedinjenja zadela na številne ovire, ki jih je po večini ustvarila zgodovina in pa silna duševna zaostalost italijanskega ljudstva. Iz politične zgodovine Italije od l. 1859, ko se je sestel prvi italijanski parlament, povzamemo najbolj značilna mesta, kakor jih je podal dr. M. Lisičar v svojem članku »U novoj državi« v 19. številki letošnje »Jugoslav. Njive«.

»Ni šlo za to, da se nekoliko malih držav — kakor v Nemčiji — pridruži eni veliki, močni in dobro urejeni državi, pa da jim ona udahne svojo dušo, trebalo je marveč iz mase surovega materiala sezidati novo državo.

V senatu je sedela večina piemontske aristokracije, katera se ni hotela poistovetiti z državo edinstvene Italije. Toda parlament je s 443 glasovi proti 83 sklenil, da ima Piemont kot država izginiti v osvobodeni Italiji. Težko delo organizacije uprave v novi državi ni moglo najti dovolj zmognih ljudi. Ko je zmagoslavje odstopilo pred prozo uprave, se je takoj začela cepitev med strankami. Parlament se je izjavil za samoupravo občin, in — zdelo se je, da se nikjer ne da to lažje izvesti, kakor ravno v Italiji. V deželi je bilo skupno 7720 občin, vsaka povprečno v 2820 duš. Ker pa v Italiji skoraj ne obstoja nasprotje med mesti in vasmi in so vasi že iz rimskih časov navajene, da se strnejo z mestom v eno upravno občino, so se v začetku zedinili v parlamentu, da se reducira število na 6000 samo-

upravnih občin. V tem oziru ni bilo med strankami večjih nasprotij. Strasti so vzplamtele šele pri vprašanju oblasti (reggioni) Lombardija jo zahtevala, da mora biti Milan subcentro, enako tudi Toscana, Liguria, Emilia itd. Vsi so si prizadevali, da se ogradijo krog svojih mest na škodo glavnega mesta. Po izjavah članov v parlamentu se lahko sodi, da je bilo ljudstvo pripravljeno, odvzeti državnim uradnikom del upravnih poslov, toda kakor hitro se je skušalo to udeležiti, se je takoj pokazala nesposobnost. Ljudstvo je bilo navajeno, da gleda na državo kot na sovražnika, pa se je vsako upravno dejanje smatralo za zanjko, pripravljeno, da se pokori oblasti, ampak da se ne meša po lastni volji v državne zadeve. Ves naraščaj inteligence je bil tisti čas navdušen za osvobodjenje Italije, toda na vprašanje uprave je malokdo mislil in tudi sedaj ni imel volje, da se peča z njimi. Poskusi samouprave se niso obnesli; začeli so se nemiri; na to je La Farina zaklical v parlamentu: »Doli kapo pred upravnim sistemom Francije, ki je vzdržal najtežje in najbolj nevarne nevihte!« Med decentralisti so bili najagilnejši vse sami partikularisti, ki so najmanj doprinesli za osvobodjenje in so ostali zvesti stari komodnosti malih držav z uradništvom, na katero so prej ljubeznivo pazili avstrijski nadvojvode. Večina poslancev iz Toskane je zahtevala samoupravo. To državo je bila Avstrija najbolj protežirala zato, da lahko preko nje vpliva na siromašno, toda odločno in trdo ljudstvo v Piemontu. Ta država je najprej začela borbo za avtonomijo, potem pa za decentralizacijo (glej Treitschke, Historische und politische Aufsätze II.).

(Konec prihodnjič.)

*) Objavljamo ta članek, ker je zgodovina ujedinjenja danes tako enotne Italije za nas zelo poučna in najdemo marsikje živo primero današnjih jugoslovanskih razmer, ko notranje ujedinjenje zadeva ob iste ovire in se bori s skoraj enakimi težavami kot pred par desetletji v Italiji. Op. ured.

Prosveta.

Anton Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prvi del. Izdala v zbirki Pota in cilji Tiskovna zadruga v Ljubljani 1919, tiskal Maks Hrovatin. Cena 10 K, po pošti 80 vin. več. Tiskovna zadruga je začela izdajati zbirko poljudno znanstvenih spisov Pota in cilji. Prvi zvezek je pravkar izšel v jako elegantni in prikupljivi obliki ter podaja Melikovo Zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev. V njej nam pisatelj reši precej natančno vso našo zgodovino od najstarejših časov pa do konca srednjega veka. Knjigo toplo priporočamo vsemu razumništvu, zlasti učitelstvu in srednješolskemu dijaštvu, pa tudi vsakomur, ki se zanima za našo preteklost. O srbski in hrvaški zgodovini ne podaja nobeno slovensko delo toliko kot Melikovo. Drugi del knjige, v katerem bo opisana naša zgodovina od srednjega veka pa do današnjih dni, izide okoli novega leta.

Leonid Andrejev umrl. Znani ruski moderni pisatelj Leonid Andrejev je umrl te dni na Finskem. Slovensko čitateljsko občinstvo pozna njegov »Rdeči smeh«, to krvavo sliko vojne blaznosti in nekaj manjših prevodov.

Gospodarski razvoj Evrope.

(Iz knjige Ch. Seignobos, Histoire contemporaine depuis 1815, Paris 1904.)

Anglija. Anglija je zgradila sodobni gospodarski razvoj; postala je najbolj industrijska in najbolj trgovska država modernega časa.

Prav pravijo o Angliji, da je »kup železa in premoga«. Izkoplje letno 227 milijonov ton premoga*, od teh izvaža 45 milijonov, ostalo pa porabi za svoje peči in parnike. Zaposlenih je okrog 500.000 rudarjev.

Kovin se izkoplje na Angleškem 12 milijonov ton na leto — trikrat toliko kot v Franciji; izvaža se 5 in pol milijona. Vse do XX. stoletja je bila Anglija izmed vseh držav prva, kar se tiče izkopavanja železa, izdelovanja litega železa, jekla, orožja, materiala za železnice in strojev vsake vrste. Združene države in Nemčija skušajo sedaj tekmovati z njo v metallurgiji.

Anglija ima tudi v bodoče prvo mesto v izdelovanju preje in bombaževine; v tem se je njen promet od l. 1801—1901 podeseteril; danes obstoja na Angleškem več kot 7000 tovarn, kjer je zaposlenih čez milijon delavcev. Pet milijonov oseb, t. j. 1/3 vsega prebivalstva živi od mezde in od dohodkov, katere dajejo pralnice in tkalnice; kapital, ki je vložen v tej industriji se ceni na 5 milijard. Izvoz preje in tkanin tvori polovico vsega angleškega izvoza.

Največja evropska industrijska središča leže na Angleškem v takozvanih »Black Country« (Črni kraji) v okolici Birminghama, središča izdelovanja kovin v grofiji lankasterski, v okolici Manchestra in v velikem trgovskem pristanišču Liverpoolu pa so glavne tkalnice za bombažno blago. Manchester, ki je imel l. 1786 samo še

*) Številke potekajo iz leta 1900. Ker nimamo pri rokih nobenih pripomočkov, žal ne moremo izpolniti z najnovjšimi podatki. (Op. ured.)

30.000 prebivalcev, šteje danes 765.000. Prebivalstvo Liverpoola je narastlo od 8000 prebivalcev l. 1710 na 685.000 l. 1901. Grofija lankasterska, katera ni niti tako velika, kot so nekateri francoski departementi, ima 8 mest, ki štejejo čez 100.000 prebivalcev in 41 mest, katera imajo čez 20.000 prebivalcev; obljudenost tega ozemlja se ceni na 902 prebivalca na kvadratni km.

Povprečna obljudenost znaša v Angliji 210 prebivalcev na km². Na Angleškem in Škotskem je 39 mest, ki imajo čez 100.000 prebivalcev in osredotočijo 40 odstotkov celokupnega prebivalstva v mestih, in vsako ljudsko štetje kaže, da se zmanjšuje prebivalstvo na deželi.

Ni dežele na svetu, kjer bi se pečal z poljedelstvom tako mali del prebivalstva in kjer bi kmetijstvo tako malo prispevalo k splošni blaginji. Angleška zemlja je skoraj večinoma v rokah bogatih veleposestnikov, ki žive v mestih; ti lastniki ne pridelujejo žita, ker bi ne prinašalo večjih dohodkov. Svoja polja so spremenili v pašnike, kjer se redi živina, v ubožnejših pokrajinah pa so postala lovišča, ki se dajejo v najem mestnim lovcem. Kmetje, ki so bili zgolj najemniki brez premoženja, so bili kmalu uničenij Na Škotskem in v gornatih krajih so dali posestniki celo podreti hiše, katere so prej dajali v najem kmečkim delavcem.

Skoraj vsa notranja Škotska je postala na ta način med leti 1700—1850 neobljudena.

Kmečko prebivalstvo se je moralo izseliti; tudi mnogo obrtnikov, ki so še delali z roko, se je izselilo, ko se je uvedla velika industrija s stroji. Pogoste krize, ki so trenutno ustavile delo, so prisilile mnogo proletarcev, da so iskali dela zunaj Anglije. Od l. 1815 do 1901 se je izselilo čez 8 milijonov Angležev, Škotov in Ircev. Tri četrtine jih je odšlo v Združene države, ostali pa v angleške kolonije, v Kanado in v Avstralijo. Število izseljencev je znašalo l. 1842 — 370.000, najmanjše pa je bilo l. 1861, ko je industrija uspevala izredno dobro. L. 1877 se je zopet zvišalo vsled splošne krize, katere posledice se čutijo še danes; l. 1903 je prestopilo 261.000. Nasprotno vidimo, da visoke angleške mezde vabijo uboge tujce v velika mesta, zlasti v London. Združena kraljevina dobi na ta način letno čez 100.000 delavcev.

Vse do začetka XX. stoletja je Anglija lahko preživela svoje prebivalstvo. Dandanes prodaja premog, jeklo, bombaževino po celem svetu, toda uvažati mora ogromne množine surovin in skoraj vse kmetijske pridelke, ki jih potrebuje za prehrano; njen obstoj je odvisen od mednarodne trgovine. Anglija oskrbi ves svoj uvoz in izvoz z lastnim brodovjem, pri tem pa tudi velik del pomorskega prometa drugih narodov. Angleži so postali to, kar so bili Holandci v XVII. stoletju, »morski vozniki«. Imajo najuglednejše trgovsko brodovje z 250.000 mornarjev, od kojih je 75.000 tujcev; imajo najvažnejše pomorske družbe, največje ladjedelnice; sami grade svoje ladje ter v veliki meri tudi za druge narode.

Angleži imajo najbogatejše banke na svetu in nalagajo svoj kapital širom sveta; ali ga izposojujejo tujim vladam, ali pa ga vlagajo v plovna podjetja, grade železnice, prevzemajo stavbe vseh vrst v drugih deželah, urejujejo velike tovarne ali pa uvajajo novo gospodarstvo v svojih naselbinah in v novih državah.

Zunanja trgovina Britanije se ceni na 13 milijard frankov letno; dve tretjini te vrednosti odpadeta na uvoz, na izvoz le tretjina; to pa je le del dohodkov, katere ima Anglija v tujini. Prišteti se mora zneske za pomorsko odpravo, katero oskrbujejo Angleži za tuje države, ceno za ladje, prodane v inozemstvo in dohodke kapitala, naloženega zunaj Anglije. Svota je za 2 milijardi večja, nego so zneski, plačani za uvoz. Tako lahko razumemo, zakaj Anglija tudi pod režimom velike industrije in velike trgovine postaja vedno bogatejša.

Dalje prihodnjič.

Listnica uredništva.

Ljutomer. Izide v prihodnji številki. Enako Ivanjkovci, Soboti.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavnica K 15.000.000.—

Centrala v Ljubljani

Rezervni fondii nad K 4.000.000.—

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3%
brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 1/4% čistihDaje trgovske in aprovizacijske kredite
Izvršuje vse bančne transakcije

Tvornica
„Jugoslavenske Diane“
Mentol vinovice
u Osijeku

traži za pojedine rayone
agilne i dobro uvedene
zastupnike
i
zastupnice

Ponude sa naznakom referenca
umoljava se na gornju adresu.

Vila

z vrtom in posestvom v okolici
Maribora se zamenja s posestvom
v Avstriji med Lipnico in Rad-
gono. Pojasnila daje Posredo-
valnica K. Troha, Aleksandrova
ulica 30, Maribor.

Hiša

s sadonosnikom in njivo na
Spodnjem grisu se pod ugodnimi
pogoji proda. Natančnejše poi-
zvedbe se dobe pri Gospodarski
zadrugi v Gornji Radgoni.

Ženitna ponudba.

Fant poštenega značaja, star
27 let, 18—20.000 K gotovine in
drugih vrednosti, želi se spoznati
z resnomislečo in pošteno gospo-
dično (vdova ni izključena) s
kmetijo, trgovino ali gostilno;
vešč je slovenskega, hrvaškega,
nemškega in ogrskega jezika v
pisavi in govoru. Resne in poštene
ponudbe ako mogoče s sliko in
z natančnim naslovom pod šifro
„Jesen 1919“ na upravništvo
Murske Straže.

2-3 vagone

sadja za prešanje se
tako kupi. Ponudbe
na upraviteljstvo po-
sestev štajerske hra-
nilnice **Podlehnik**
pri Ptuj.

Proda se

Acetylen-aparat pri
Karolu Schmid, Gornja
Radgona, hiš. štev. 3.

Trgovci mešane

stroke, drogist, kramarji itd. sijajno
zaslužijo s prodajo Mastin-a
(redilni prašek za živino in perut-
nino) pri kmetovalcih. — Treba
pisati dopisnico na naslov: lekar-
nar Trnkoczy, Ljubljana (Kranjsko)
na sledeči način: »Pošljite mi 15
zavočkov (po 1/4 kg) Mastin-a,
obenem veliki lepak, oboje z po-
zvetjem K 32:50 franko poština
in omot.« 30—15

Miši - Podgane stenice — ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porab-
ljate moja najbolje preizkušena in splošno
hvaljena sredstva kot: proti poljskim
mišim K 6.—, za podgane in miši
K 6.—, za ščurke K 6.—, posebno
močna tinktura za stenice K 6.—, uni-
čevalec moljev, prašek za uši v obleki
in perilih, proti mravljam, proti ušem
pri perutnini K 3.—, prašek proti
mrčesom K 5.—, mazilo proti ušem
pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri
živini K 3.—, tinktura proti
mrčesu na sadju in zelenjadi (uničeval-
cev rastlin) K 3.—. Pošilja po pov-
zetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3.

Garje,

srebečico, kraste, lišaje uniči pri
človeku in živini mazilo zoper
srebečico. Brez duha in ne maže
perila. 1 lonček za eno osebo 6 K.
Po pošti 7 K, poštine prosto.
Prodaja in razpošilja s pošto
lekarna Trnkoczy v Ljubljani,
Kranjsko. 30—17

Primešaj Mastin

krmí. Če živina krmo lažje
in do zadnjega prebavi in
popolnoma izkoristi, da se
na koncu nič ne izgubi, če
se dvigne slast do žretja, potem se po-
spešuje redilnost, vsled tega težka živina,
mast, meso, jajca, mleko. To se doseže,
ako primešamo krmí enkrat na teden
pest praška Mastin. Ob pomanjkanju
krme, ko se uporabljajo nadomestna
sredstva za krmila, pa se ga primeša
dvakrat na teden. Prašek Mastin je
dobil najvišje kolajne na razstavah v
Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju.
Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin; ko ga
enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo.
Pet zavojev praška Mastin zadostuje
za šest mesecev za enega prašiča ali vola.
Glasom oblastvenega dovoljenja smejo
prodajati Mastin vsi trgovci in vsa kon-
sumna društva. Ako se Mastin pri vas v
lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga
naročite po poštni dopisnici v izdelovalnici
Mastina, to je

v lekarni Trnkoczy
v Ljubljani, Kranjsko.

Pet zavojev (paketov) Mastina stane
17 kron 50 vin. poštine prosto na dom.
Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto
na vse kraje sveta.

Zahvalna pisma kmetovalcev,
ki rabijo Mastin.

Gospodu lekarnarju v Ljubljani!
Za Vaš Mastin se vam toplo za-
hvaljujem. Odkar svojim prašičem pri-
mešam na teden pest Mastina med krmo,
žro vsako poljubno krmo. To imam
zahvaliti edino Vašemu Mastinu.
S spoštovanjem
Franco Altenbacher,
gostilničar, Kranach-Leuschach, Štajersko.

Hvala vam za Vaš Mastin. Moja
živina žre sedaj vsako krmo, se dobro
razvija, tako da jo je veselje gledati.
S spoštovanjem
Franco Planinc,
Svibno št. 19, pošta Črnomelj, Kranjsko.

Naročam po pošti 5 paketov Mastina.
Dajal sem istega po navodilu na teden
enkrat po eno pest v krmo in živalim
žreti. Veselje je gledati, kako moja živina
rada žre, uspeva, se debeli in masti.
Srčna Hvala!
S pozdravom
Franco Trubiansky,
Lugos (Banat).

Hvala vam za Vaš Mastin. Moja
živina žre sedaj vsako krmo, se dobro
razvija, tako da jo je veselje gledati.
S spoštovanjem
Franco Planinc,
Svibno št. 19, pošta Črnomelj, Kranjsko.

Naročam po pošti 5 paketov Mastina.
Dajal sem istega po navodilu na teden
enkrat po eno pest v krmo in živalim
žreti. Veselje je gledati, kako moja živina
rada žre, uspeva, se debeli in masti.
Srčna Hvala!
S pozdravom
Franco Trubiansky,
Lugos (Banat).

Hvala vam za Vaš Mastin. Moja
živina žre sedaj vsako krmo, se dobro
razvija, tako da jo je veselje gledati.
S spoštovanjem
Franco Planinc,
Svibno št. 19, pošta Črnomelj, Kranjsko.

Naročam po pošti 5 paketov Mastina.
Dajal sem istega po navodilu na teden
enkrat po eno pest v krmo in živalim
žreti. Veselje je gledati, kako moja živina
rada žre, uspeva, se debeli in masti.
Srčna Hvala!
S pozdravom
Franco Trubiansky,
Lugos (Banat).

Hvala vam za Vaš Mastin. Moja
živina žre sedaj vsako krmo, se dobro
razvija, tako da jo je veselje gledati.
S spoštovanjem
Franco Planinc,
Svibno št. 19, pošta Črnomelj, Kranjsko.

Naročam po pošti 5 paketov Mastina.
Dajal sem istega po navodilu na teden
enkrat po eno pest v krmo in živalim
žreti. Veselje je gledati, kako moja živina
rada žre, uspeva, se debeli in masti.
Srčna Hvala!
S pozdravom
Franco Trubiansky,
Lugos (Banat).

Hvala vam za Vaš Mastin. Moja
živina žre sedaj vsako krmo, se dobro
razvija, tako da jo je veselje gledati.
S spoštovanjem
Franco Planinc,
Svibno št. 19, pošta Črnomelj, Kranjsko.

Naročam po pošti 5 paketov Mastina.
Dajal sem istega po navodilu na teden
enkrat po eno pest v krmo in živalim
žreti. Veselje je gledati, kako moja živina
rada žre, uspeva, se debeli in masti.
Srčna Hvala!
S pozdravom
Franco Trubiansky,
Lugos (Banat).

Hvala vam za Vaš Mastin. Moja
živina žre sedaj vsako krmo, se dobro
razvija, tako da jo je veselje gledati.
S spoštovanjem
Franco Planinc,
Svibno št. 19, pošta Črnomelj, Kranjsko.

Naročam po pošti 5 paketov Mastina.
Dajal sem istega po navodilu na teden
enkrat po eno pest v krmo in živalim
žreti. Veselje je gledati, kako moja živina
rada žre, uspeva, se debeli in masti.
Srčna Hvala!
S pozdravom
Franco Trubiansky,
Lugos (Banat).

Vinogradniki! POZOR! Gostilničarji!

Prva slovenska veletrgovina z vinom in
sadjevcem

Janko Čirič v Gornji Radgoni
Vekoslav Rajh v Ljutomeru

naznanje, da kupuje po poštenih cenah vino in
sadjevec ter ga prodaja gostilničarjem v vsaki
množini od 50 litrov naprej.

Brata Vošnjak = Ptuj.

Podplati, zgorno in notranjo usnje, usnje za konjsko
opravo in za gamaše, kuponji za gonilna jermena,
boks, ševro, ševret. Najboljši čevlji vseh vrst.
Gamaše. Vse čevljarske potrebščine.

Nakup surovih kož.

Preklic.

Jaz Ana Banfi, posestnica v Črešnjevcih
št. 71, obžalujem, da sem gospoda Ivana Majcen,
strojevodja pri opekarni v Črešnjevcih razžalila
na njegovi časti s tem, ker sem ga po nedolžnem
krivila, da mi je vkradel jabolke.Prosim ga tem potom za odpusčenje in se mu
zahvalim, da je odstopil od daljnih sodnih korakov.

V Črešnjevcih, dne 24. septembra 1919.

Ana Banfi.

Prekmurje

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da
sem se preselil iz Glavnega trga št. 130
(stara vojašnica) v večjo in lepšo trgovino,
hiša gospoda Huallenza, poprej Werbowetz,
ter priporočam manufakturno blago po
najnižjih cenah.

Janko Cizej
„Prva slovenska manufakturna trgovina“
Radgona, Dolga ulica.

Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni

kupi

popolno vprežno opravo

za en par konjev,
en srednjetežki voz
ter

večjo množino ovsa

Ponudbe sprejema zadruga pisarna v
Gornji Radgoni, prej trgovina Krempl.

POSJOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila
h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega
urada v Ljubljani štev. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

daje pod najugodnejšimi pogoji in sicer na vknjižbo po 4%, na poroštvo po 4 1/2%. Izposuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev.
Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne
presejajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih
se sprejema in izplačuje denar. Posojilnica posreduje tudi izplačevanje obresti vojnih posojil brez vsakega odbitka. Sicer pa lahko
opravijo stranke vsak dan vse uradne posle in so veljavni, ako njih podpišeta dva v to upravičena funkcionarja.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak
delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.Uradni prostori so v lastni hiši,
Gornji Gris štev. 8.